

III 3. ZRÓŻNICOWANIE KLIMATYCZNE EUROPY

1. Oświetlenie Ziemi a klimat Europy

a. Zróżnicowanie dopływu energii słonecznej

- Różne obszary Ziemi są odmiennie oświetlane przez Słońce.
- Ilość energii słonecznej maleje od równika ku biegunom.
- Średnia roczna temperatura powietrza zmniejsza się w tym samym kierunku.

b. Strefy klimatyczne w Europie

- Europa leży w trzech strefach klimatycznych: okołobiegunowej, umiarkowanej, podzwrotnikowej.

c. Strefa klimatów okołobiegunowych

- Obejmuje północne krańce Europy.
- Przez większą część roku występują temperatury ujemne.
- Opady są niskie i mają głównie postać śniegu.
- Najsurowszy klimat (polarny) panuje na wyspach Oceanu Arktycznego.

d. Strefa klimatów umiarkowanych

- Obejmuje większość Europy.
- Dzieli się na: klimaty umiarkowane chłodne (część północna), klimaty umiarkowane ciepłe (część południowa).

e. Strefa klimatów podzwrotnikowych

- Obejmuje południową Europę.
- Lata są gorące i suche.
- Zimy są łagodne (kilka–kilkanaście °C) i wilgotne.

2. Położenie Europy między Oceanem Atlantyckim a Azją

a. Wpływ odległości od oceanu

- Klimat Europy zmienia się z zachodu na wschód.

b. Klimat morski

- Występuje na zachodzie Europy.
- Charakteryzuje się: łagodnymi zimami, niezbyt upalnymi latami, niską roczną amplitudą temperatury powietrza.

c. Klimat kontynentalny

- Występuje we wschodniej Europie.
- Charakteryzuje się: gorącymi latami, mroźnymi zimami, wysoką roczną amplitudą temperatury powietrza, niskimi rocznymi sumami opadów.

d. Klimat przejściowy

- Występuje między obszarami klimatu morskiego i kontynentalnego.
- Cechuje się pośrednimi wartościami temperatur i opadów.

3. Prądy morskie i ich wpływ na klimat Europy

a. Prądy morskie – definicja

- Prądy morskie to strumienie wody przepływające w morzach i oceanach.
- Wyróżnia się prądy ciepłe i zimne.

b. Prąd Północnoatlantycki

- Jest prądem ciepłym.
- Przenosi wody z okolic zwrotnika Raka.
- Przepływa w pobliżu wybrzeży Europy przez Atlantyk.
- Ociepla klimat Europy.

c. Skutki działania Prądu Północnoatlantyckiego

- Zachodnia Europa ma wyższe temperatury niż obszary Ameryki Północnej na tej samej szerokości geograficznej.
- Przykład porównania: Hopedale (Kanada) i Glasgow (Wielka Brytania).

4. Ukształtowanie powierzchni a klimat Europy

a. Wpływ wysokości nad poziomem morza

- Wraz ze wzrostem wysokości bezwzględnej: średnia roczna temperatura powietrza maleje, roczne sumy opadów wzrastają.

b. Klimat górski

- Występuje na obszarach górskich.
- Charakteryzuje się odmiennymi warunkami klimatycznymi niż tereny nizinne.

5. Klimat i roślinność Europy

a. Kierunki zróżnicowania klimatu i roślinności

- Z północy na południe – zgodnie ze strefami klimatycznymi.
- Z zachodu na wschód – wraz z oddalaniem się od Oceanu Atlantyckiego.

b. Strefa klimatów okołobiegunowych

- Przeważa tundra.
- Część wysp Oceanu Arktycznego pokrywają lodowce.

c. Klimaty umiarkowane chłodne

- Występuje tajga – lasy iglaste.

d. Klimat umiarkowany ciepły morski

- W pobliżu Oceanu Atlantyckiego.
- Dominują lasy liściaste.

e. Klimat umiarkowany ciepły przejściowy

- W środkowej Europie.
- Naturalną roślinność stanowią lasy mieszane (iglaste i liściaste).

f. Klimat umiarkowany ciepły kontynentalny

- W południowo-wschodniej Europie.
- Charakterystyczne są stepy.

g. Strefa klimatów podzwrotnikowych

- Występuje w południowej Europie, głównie nad Morzem Śródziemnym.
- Roślinność: krzewiaste zarośla – makia.